

2016/2017

4/5

ARTICLES

Ramon Llull y el *Discurso* de Juan de Herrera. Mariano Carbonell Buades

Bodies in Peril: French Sculpture and the Return of Flemishness. Tomas Macsotay

Roma, teatro de las naciones: el artista y la ciudad (1750-1780). Raquel Gallego

Acta | Artis

Estudis d'Art Modern

Nacionalismos en la pintura de Francisco de Goya. Helmut C. Jacobs

La construcción identitaria española en el Segundo Imperio y las exposiciones universales de 1855 y 1867. Sergio Fuentes Milà

Frederician Rococo at the Service of the German Empire: The 1900 Paris World's Fair and the Decorative Arts. Tobias Locker

Internacionalización y globalización del arte: la necesidad de traducir en contextos expositivos. Modesta Di Paola

RESSENYES

EXPOSICIONS

El Bosco. La exposición del V Centenario. Ana Ávila

Vigée Le Brun. Woman Artist in Revolutionary France. Tobias Locker

PUBLICACIONS

El Greco in Italia. Metamorfosi di un genio. Saggi, Lionello Puppi (ed.). Fernando Marías

The Drawings of Giorgio Vasari (1511-1574), Florian Härb. Barbara Agosti

Architectural Temperance. Spain and Rome, 1700-1759, Victor Deupi. Pilar Diez del Corral Corredoira

PUBLICACIONS D'ACAF/ART

El arte de la pintura y el dibujo. Visiones 1400-1800, Rosa M. Creixell Cabeza. Borja Franco Llopis

MONOGRÀFIC

Art i identitat a Catalunya

La Guerra del Francès i el poder intrús a Barcelona: conseqüències per a l'entramat urbà i per al seu patrimoni. Maria del Mar Rovira

Espais urbans i ideologia: el cas de la Plaça Reial de Barcelona (1822-1848). Joan Molet

La prensa francesa y el arte catalán en el París de principios del siglo xx. Laura Karp Lugo

«Por Dios y por España». La decoración del salón Sant Jordi del Palau de la Generalitat de Catalunya (1925-1927). Adela Laborda

Entre hospitalidad y propaganda. *La Exposició d'Art Francès* en la Barcelona de la Primera Guerra Mundial. Isabel Valverde

Guerra, propaganda y nacionalismo catalán en el París de 1937. Eva March

ARXIU

Guerra, patrimoni i nacionalisme

La basílica devastada: el bombardeo de la catedral de Reims y la identidad nacional del arte gótico. María Bendito

Le Bombardement de la Cathédrale de Reims. Rapport officiel Edició facsímil

ACAF/ART

CCAV/ART

Acta | Artis

Estudis d'Art Modern

2016-2017

Núm. 4-5

ACAF-ART
LLIBRES

ACTA/ARTIS. ESTUDIS D'ART MODERN
Publicació anual dels projectes ACAF/ART I, II, III i IV (HAR2015-66579-P)
i del grup d'investigació ACAF/ART-GEAM (2014 SGR-23)
2016-2017
Núm. 4-5

ACAF/ART – GEAM
Universitat de Barcelona
Facultat de Geografia i Història
Montalegre, 6-8
08001 Barcelona
<http://www.acafart.org/publicacions>
actaartis@acafart.org

Edicions de la Universitat de Barcelona
Adolf Florensa, s/n, 08028 Barcelona
Tel.: 934 035 430 - Fax: 934 035 531
www.publicacions.ub.edu
comercial.edicions@ub.edu

ISSN 2339-7691
DL B-26.670-2013

El present número s'ha fet en col·laboració amb el projecte d'investigació CCCAV/ART II
«Cartografía crítica del arte y la visualidad en la era global» (HAR2013-43122-P).

© Dels textos i les fotografies, els seus autors (Arxiu Nacional de Catalunya,
pàgs. 216, 217, 218, 219, 220 i 222; Carles Aymerich, cortesia del Centre
de Restauració de Béns Mobles de Catalunya – CRBMC, pàgs. 177, 178, 179,
180 i 181; Royal Collection Trust, H.M. Queen Elizabeth II, pàg. 37)

Acta | Artis

Estudis d'Art Modern

DIRECTORS

JOAN SUREDA, Catedràtic d'Història de l'Art,
Universitat de Barcelona

CARME NARVÁEZ, Professora agregada
d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona

EDITORA

EVA MARCH, Professora agregada
d'Història de l'Art, Universitat Pompeu Fabra,
Barcelona

COORDINADORA DEL CONSELL DE REDACCIÓ, DE PLANIFICACIÓ I D'AVALUACIÓ

ROSA MARIA CREIXELL, Professora agregada
d'Història de l'Art, Universitat de Barcelona

CONSELL DE REDACCIÓ

FERNANDO ANTÓNIO BAPTISTA PEREIRA,
Professor associado da Faculdade de Belas Artes,
Universidade de Lisboa

ANNA BISCEGLIA, Vicedirettrice della Galleria
Palatina, Florència

ALICIA CÁMARA, Catedrática de Historia del Arte,
Universidad Nacional de Educación a Distancia

ROCÍO CARANDE, Catedrática de Filología Latina,
Universidad de Sevilla

MARIANO CARBONELL BUADES, Catedràtic
d'Història de l'Art, Universitat Autònoma
de Barcelona

MYRIAM FERREIRA RODRÍGUEZ, Profesora
ayudante de Historia del Arte, Universidad
Internacional de La Rioja

RAFAEL GARCÍA MAHÍQUES, Professor titular
d'Història de l'Art, Universitat de València

HELMUT C. JACOBS, Universitätsprofessor,
Spanische Literatur-und Kulturwissenschaft,
Universität Duisburg-Essen

LESLEY MILLER, Senior Curator, Department
of Furniture, Textiles and Fashion, Victoria
and Albert Museum, Londres

LAUREÀ PAGAROLAS, Director tècnic de l'Arxiu
Històric de Protocols de Barcelona

SOFÍA RODRÍGUEZ-BERNÍS, Directora del Museo
Nacional de Artes Decorativas, Madrid

ANTONI SIMON, Catedràtic d'Història Moderna,
Universitat Autònoma de Barcelona

DIEGO SUÁREZ, Catedrático de Historia del Arte,
Universidad Complutense de Madrid

ISABEL VALVERDE, Professora titular d'Història
de l'Art, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona

CONSELL ASSESSOR

BARBARA AGOSTI, Professore ordinario di Storia della critica d'arte, Università degli Studi di Roma «Tor Vergata»

ALESSANDRO BALLARIN, Professore emerito, Università degli Studi di Padova

ANTHONY J. CASCARDI, Professor of Comparative Literature, Rhetoric, and Spanish. Director of the Townsend Center for the Humanities, University of California, Berkeley

MARGARET E. CONNORS McQUADE, Assistant Director Curator of Decorative Arts, The Hispanic Society of America, Nova York

FERNANDO R. DE LA FLOR, Catedrático de Literatura Española, Universidad de Salamanca

JOSEPH LEO KOERNER, Victor S. Thomas Professor of the History of Art and Architecture, Harvard University, Cambridge, Massachusetts

GINEVRA MARIANI, Direttore Calcoteca Istituto Nazionale per la Grafica, Roma

KEITH MOXEY, Barbara Novak Professor and Chair of Art History at Barnard College, Columbia University, Nova York

ROSA NAVARRO, Catedrática de Literatura Espanyola, Universitat de Barcelona

ALESSANDRO NOVA, Direttore Kunsthistorisches Institut in Florenz – Max-Planck-Institut

ANTONIO PAOLUCCI, Ex Direttore dei Musei Vaticani, Ciutat del Vaticà

GIOVANNI ROMANO, Professore emerito, Università di Torino

VICTOR STOICHITA, Chaire d'Histoire de l'Art Moderne et Contemporain, Université de Fribourg

CHRISTOPHER WOOD, Professor of History of Art, Yale University, New Haven, Connecticut

HAN COL-LABORAT EN AQUEST NÚMERO

BARBARA AGOSTI
Università degli Studi di Roma «Tor Vergata»
barbaragosti@libero.it

ANA ÁVILA
Universidad Autónoma de Madrid
ana.avila@uam.es

MARÍA BENDITO
Universitat de Barcelona
benditoharo@gmail.com

MARIANO CARBONELL BUADES
Universitat Autònoma de Barcelona
mariano.carbonell@uab.cat

PILAR DIEZ DEL CORRAL CORREDOIRA
Technische Universität Berlin
pilarddcc@gmail.com

MODESTA DI PAOLA
Universitat de Barcelona
modestadipaola@gmail.com

BORJA FRANCO LLOPIS
Universidad Nacional de Educación a Distancia
bfranco@geo.uned.es

SERGIO FUENTES MILÀ
Universitat de Barcelona
sergiofuentesmila@gmail.com

RAQUEL GALLEGO
ACAF / ART, Roma
raquelgallego@yahoo.es

HELMUT C. JACOBS
Universität Duisburg-Essen
helmut.jacobs@uni-due.de

LAURA KARP LUGO
Deutsches Forum für Kunstgeschichte, París
laura.karp.lugo@gmail.com

ADELA LABORDA
Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona
adela.laborda@museunacional.cat

TOBIAS LOCKER
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
tobias.locker@upf.edu

TOMAS MACSOTAY
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
tomas.macsotay@upf.edu

EVA MARCH
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
eva.march@upf.edu

FERNANDO MARÍAS
Universidad Autónoma de Madrid
fernando.marias@uam.es

JOAN MOLET
Universitat de Barcelona
molet@ub.edu

MARIA DEL MAR ROVIRA
Universitat de Barcelona
marroviraimarques@ub.edu

ISABEL VALVERDE
Universitat Pompeu Fabra, Barcelona
isabel.valverde@upf.edu

Sumari

- 11 **EDITORIAL**
- 13 **ARTICLES**
- 15 Ramon Llull y el *Discurso* de Juan de Herrera
MARIANO CARBONELL BUADES
- 27 Bodies in Peril: French Sculpture and the Return of Flemishness
TOMAS MACSOTAY
- 41 Roma, teatro de las naciones: el artista y la ciudad (1750-1780)
RAQUEL GALLEGO
- 55 Nacionalismos en la pintura de Francisco de Goya
HELMUT C. JACOBS
- 77 La construcción identitaria española en el Segundo Imperio y las exposiciones universales de 1855 y 1867
SERGIO FUENTES MILÀ
- 89 Frederician Rococo at the Service of the German Empire: The 1900 Paris World's Fair and the Decorative Arts
TOBIAS LOCKER
- 99 Internacionalización y globalización del arte: la necesidad de traducir en contextos expositivos
MODESTA DI PAOLA
- 109 **RESSENYES**
- 110 **Exposicions**
- 110 *El Bosco. La exposición del V Centenario*
ANA ÁVILA
- 118 *Vigée Le Brun. Woman Artist in Revolutionary France*
TOBIAS LOCKER
- 124 **Publicacions**
- 124 *El Greco in Italia. Metamorfosi di un genio. Saggi*, Lionello Puppi (ed.)
FERNANDO MARÍAS
- 127 *The Drawings of Giorgio Vasari (1511-1574)*, Florian Härb
BARBARA AGOSTI
- 131 *Architectural Temperance. Spain and Rome, 1700-1759*, Victor Deupi
PILAR DIEZ DEL CORRAL CORREDOIRA
- 134 **Publicacions d'ACAF/ART**
- 134 *El arte de la pintura y el dibujo. Visiones 1400-1800*, Rosa M. Creixell Cabeza
BORJA FRANCO LLOPIS
- 137 **MONOGRÀFIC**
Art i identitat a Catalunya
- 139 La Guerra del Francès i el poder intrús a Barcelona: conseqüències per a l'entramat urbà i per al seu patrimoni
MARIA DEL MAR ROVIRA
- 151 Espais urbans i ideologia: el cas de la Plaça Reial de Barcelona (1822-1848)
JOAN MOLET
- 163 La prensa francesa y el arte catalán en el París de principios del siglo XX
LAURA KARP LUGO
- 171 «Por Dios y por España». La decoración del salón Sant Jordi del Palau de la Generalitat de Catalunya (1925-1927)
ADELA LABORDA
- 189 Entre hospitalidad y propaganda. *La Exposició d'Art Francès* en la Barcelona de la Primera Guerra Mundial
ISABEL VALVERDE
- 205 Guerra, propaganda y nacionalismo catalán en el París de 1937
EVA MARCH
- 239 **ARXIU**
Guerra, patrimoni i nacionalisme
- 241 La basílica devastada: el bombardeo de la catedral de Reims y la identidad nacional del arte gótico
MARÍA BENDITO
- 265 *Le Bombardement de la Cathédrale de Reims. Rapport officiel*
Edició facsímil
- 293 **Informació per als autors**
- 295 **Information for authors**